

عقلانیت عملی خواجه نصیر به سؤالات اخلاق پزشکی روز پاسخ می دهد

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران با بیان اینکه بهترین روش برای پاسخ به سؤالات اخلاق پزشکی، عقلانیت عملی است که خواجه نصیر آنرا تبیین کرده، گفت: با عقل عملی که مبنای آن بدیهیات است می‌توان مصادیق ظلم و عدالت را در پزشکی هم مشخص کرد.

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران با بیان اینکه بهترین روش برای پاسخ به سؤالات اخلاق پزشکی، عقلانیت عملی است که خواجه نصیر آنرا تبیین کرده، گفت: با عقل عملی که مبنای آن بدیهیات است می‌توان مصادیق ظلم و عدالت را در پزشکی هم مشخص کرد.

به گزارش خبرنگار مهر، حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر عبدالحسین خسروپناه، رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران عصر امروز 5 اسفندماه در همایش اخلاق و فلسفه از نگاه خواجه نصیر با بیان اینکه اندیشه و آرای خواجه نصیر پارادایمی در جریان فکری و اندیشه است که اگر الگوی عملی او را به کار بگیریم منشأ تحولات مختلفی در حوزه‌های گوناگون حتی علوم پایه می‌شود.

وی افزود: راز موفق بودن خواجه نصیر از سایر متفکران اسلامی در همان دوره و یا قبل و بعد از آنرا باید در رساله "سیر و سلوک" او یافت و او در این کتاب زندگی نامه خود را ارایه داده است که باید مورد واکاوی و بررسی مجدد قرار گیرد.

خسروپناه در ادامه سخنانش اظهارداشت: «رابطه حسن و قبح اخلاقی» یا «حسن یا قبح افعال در چارچوب علمی و نظری» بیشتر در مباحث کلامی و فلسفه‌ای به آن پرداخته شده است اما بعدها این مبحث در کتاب‌های اخلاقی هم مطرح شد. سؤال اصلی این است که آیا ثواب و عقاب و مدح و ذم که بر فاعل مختار و فعل او نسبت داده می‌شود ذاتی فعل است یا به جعل جاعل که این سؤال را متکلمان و معتزله و اشاعره پاسخ داده‌اند.

این استاد حوزه و دانشگاه تصریح کرد: اشاعره معتقدند حسن و قبح افعال شرعی است یعنی فعل، فی حد نفسه نه قبیح است و نه حسن. وقتی شارع می‌گوید این فعل قبیح است آن فعل قبیح می‌شود و زمانی که می‌گوید این فعل حسن است آن فعل حسن می‌شود یعنی عقل هم ثبوتاً و هم اثباتاً حسن و قبح خود را از خدا و شارع مقدس می‌گیرند.

خسروپناه با بیان اینکه اشاعره کسانی هستند که معتقدند فعل با کلام شارع حسن و قبح پیدا می‌کند، بیان کرد: دیدگاه معتزله خلاف این موضوع است و آنها معتقدند فعل ذاتاً یا حسن دارد یا قبح و عقل این را می‌فهمد. بنابراین این دعوا میان اشاعره و معتزله است و خواجه نصیرالدین در کتاب تجرید العقاید دلیل می‌آورد که حسن و قبح افعال، عقلی است.

وی در ادامه سخنانش بیان کرد: وقتی به آثار فلاسفه مراجعه می‌کنیم مشاهده می‌شود که آنها منکر حسن و قبح عقلی هستند اما این سؤال را خواجه نصیر مطرح کرد که چطور ممکن است فیلسوفی مانند ابن سینا منکر حسن و قبح شود و او کتابی بنام "فصول" دارد که در آن این مسئله را ذکر می‌کند.

این نویسنده و محقق کشورمان با بیان اینکه فلاسفه منکر حسن و قبح عقلی شده‌اند منظور آن است که ما حسن و قبح را با عقل نظری درک نمی‌کنیم، گفت: لذا آنها منکر حسن و قبح عقلی نظری شده‌اند اما عقل عملی حسن و قبح را درک می‌کند، اگر عقل عملی تصویری از حسن عدالت یا قبح ظلم داشته باشد ما این موضوع را تصدیق می‌کنیم. بنابراین اگر فلاسفه منکر حسن و قبح عقلی شده باشند.

وی با اشاره به اینکه این موضوع از منظر عقل نظری است نه عملی و خواجه این مبحث را در کتب اخلاقی خود در فلسفه بیان کرده و پیوند آنرا با عقل عملی نشان داده است.

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران تأکید کرد: خواجه نصیر از عقل عملی استفاده می‌کند و معنای حسن و قبح عقلی را روشن می‌سازد. ما باید این را به حوزه اخلاق کاربردی برویم که بسیار مورد نیاز ماست. به طور مثال اخلاق سیاسی، اخلاق پزشکی، اخلاق مهندسی و

حجت‌الاسلام خسروپناه در پایان سخنانش تصریح کرد: امروز بسیاری از پزشکان سؤالات اخلاقی پزشکی دارند که به ما مراجعه می‌کنند، بهترین متد و روش، عقلانیت عملی است که خواجه نصیرالدین آنرا تبیین کرده یعنی با عقل عملی که مبنای آن بدیهیات است می‌توان مصادیق ظلم و عدالت را در پزشکی هم مشخص کرد.